

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет спеціальної та інклюзивної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
Протокол № 5 від «18» лютого 2019р.
Голова Приймальної комісії
_____ /Андрущенко В. П.
підпис ПІБ

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету
Протокол №5 від «24» січня 2019р.
Голова Вченої ради
_____ /Шеремет М. К.
підпис ПІБ

Програма вступного фахового випробування

**для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на базі здобутого ступеня бакалавра/магістра/освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста**

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр, назва)

спеціальність _____ 016 Спеціальна освіта (ортопедагогіка) _____
(шифр, назва)

освітні програми Діагностико-консультативна ортопедагогіка

Ортопедагогіка та реабілітування

Ортопедагогіка та інклюзивне навчання

(назва)

Київ – 2019

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Фахове випробування (співбесіда) з «Теорії та спеціальних методик навчання і виховання дітей дошкільного та шкільного віку з порушеннями функцій опорно-рухового апарату» проводиться при вступі на освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» після завершення навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні «Бакалавр» з метою встановлення фактичного рівня компетентностей майбутніх фахівців та його відповідності вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Сучасна підготовка фахівця – корекційного педагога (ортопедагога) вимагає гуманістичної спрямованості змісту освіти, формування високих моральних цінностей, створення відповідних умов для оволодіння майбутнім педагогом загальною, спеціальною методикою та сучасними технологіями розвитку, навчання, виховання, методикою організації індивідуальних і групових форм корекційно-виховної та реабілітаційної роботи для конструювання виховного процесу в умовах спеціальних загальноосвітніх закладів у взаємодії з сімейним вихованням.

Майбутній фахівець у своїй діяльності повинен виходити зі значущості професії вихователя спеціальних загальноосвітніх закладів, з сучасних вимог до трудового виховання, інтеграції та соціалізації в суспільному оточенні дітей з порушеннями розвитку. Професійно–педагогічна підготовленість включає: формування високих, моральних якостей; організаційних і мобілізаційних здібностей; професійної працездатності, допитливості, здібності до творчої діяльності, професійного оволодіння уміннями та навичками планування виховних заходів, суспільно-корисної діяльності, роботи з батьками вихованця.

Програма фахового випробування (співбесіди) ставить за мету забезпечити єдність вимог щодо змісту та критеріїв оцінювання знань і практичних умінь студентів, узагальнити та систематизувати їхні знання з вивчених навчальних курсів, удосконалити практичні уміння та навички виховної роботи з дітьми, які мають порушення мовленнєвого розвитку.

Основними завданнями програми є окреслення найважливіших проблем з теорії та спеціальних методик навчання і виховання дітей, які мають порушення функцій опорно-рухового апарату; розширення та уточнення основних понять, систематизація знань, які були висвітлені в курсах психолого-педагогічного циклу (з педагогіки, психології, спеціальної психології, ортопедагогіки, основ педагогічної майстерності тощо); розкриття взаємозв'язку діяльності педагога і вихованців; ознайомлення зі змістом та методами виховного впливу на особистість та колектив учнів, із методикою формування компетентності батьків дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.

Програма фахового випробування (співбесіди) у комплексі з такими навчальними дисциплінами: «Ортопедагогіка», «Ортопсихологія», «Спеціальна методика дошкільного виховання», «Спецметодика математики з основами математики», «Спецметодика української мови», «Спецметодик предметних дисциплін», «Спецметодика фізичної реабілітації та адаптивного фізичного виховання», «Педагогіка інклюзивної освіти», «Спецметодика предметно-практичної діяльності та трудового навчання», «Спецметодика Монтесорі-терапії» відповідно до навчального плану освітнього рівня «Бакалавр».

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Абітурієнт повинен знати:

- основи психолого-педагогічних, медичних, медико-біологічних, загальноосвітніх і соціальних дисциплін, шляхи їх впровадження у корекційно-виховний процес спеціальних загальноосвітніх закладів;

- загальні та спеціальні методики корекційно-виховного процесу, соціально-трудова адаптація учнів з інтелектуальними порушеннями;

- психофізіологічні особливості учнів, основи комплексного підходу до організації та проведення виховних заходів, вивчення особистості та її корекції;

- сучасні психолого-педагогічні методи та принципи вивчення індивідуальних, психофізичних властивостей особистості учня, його нервової системи, придатності до тієї чи іншої майбутньої професії;

- особливості організації трудової підготовки учнів, шляхи реалізації принципів трудового виховання, наукові основи сучасного виробництва і технологій, вимоги до сучасного обладнання, застосування різних пристроїв, засобів їх використання, здійснення профорієнтаційної роботи до вибору сучасних професій.

Абітурієнт повинен уміти:

- реалізовувати свої знання у виховному процесі спеціальних загальноосвітніх закладів з врахуванням індивідуальних і психофізичних можливостей дітей з інтелектуальними порушеннями, прищеплювати навички до самостійного виконання поставлених завдань, здійснювати індивідуальний і диференційований підхід у процесі виховання дітей спеціальних загальноосвітніх закладів;

- володіти прийомами активізації уваги учнів, реалізовувати вимоги охоронного режиму, знімати втому та забезпечувати працездатність;

- уміти професійно організовувати, планувати, вести корекційно-виховний процес, формувати відповідні трудові навички та уміння працювати, ознайомлювати дітей з сучасними виробничими професіями, оцінювати трудові завдання учнів, здійснювати профілактику травматизму;

- використовувати різнобічні методи і форми виховання, диференціювати їх, вибирати оптимальні умови їх виконання, сприяти розвитку технічної творчості учнів, організовувати позаурочну роботу, раціонально використовувати різного роду матеріали, наочні посібники, обчислювальну техніку, самостійно виготовляти наочні посібники, індивідуальні картки-завдання з врахуванням індивідуальних можливостей учнів, проводити профорієнтаційну роботу, застосовувати найбільш ефективні науково обґрунтовані методи діагностики, прогнозувати виховні можливості учнів з порушеннями опорно-рухового апарату;

- майстерно володіти вміннями та навичками корекційно-виховного процесу, планувати послідовність його впровадження, встановлювати різнобічні

взаємозалежності, використовувати сучасний педагогічний досвід у сфері корекції осіб з інтелектуальними порушеннями, орієнтуватись у його впровадженні, здійснювати методичну та науково-дослідну роботу.

Програма визначає перелік тем, список основної і додаткової літератури, критерії оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (ортопедагогіка).

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ (ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика абітурієнта</i>	<i>відповідей</i>
<i>0-99 балів</i>	<i>Низький</i>	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.	
<i>100-139 балів</i>	<i>Задовільний</i>	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.	
<i>140-169 балів</i>	<i>Достатній</i>	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.	
<i>170-200 балів</i>	<i>Високий</i>	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

4.1. Загальні основи виховної роботи у спеціальних загальноосвітніх закладах.

4.1.1. Актуальні проблеми виховання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату:

- виховання підростаючого покоління, його особливості в сучасних умовах;
- структура процесу виховання;
- закономірності процесу виховання;
- специфіка виховного процесу;
- етапи процесу виховання.

4.1.2. Сучасні виховні системи та технології:

- виховна система спеціальної установи освіти;

- характерні риси виховної системи;
- компоненти виховної системи;
- планування роботи вихователя.

4.1.3. Система закладів освіти та реабілітування для дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату в Україні:

- принципи побудови системи закладів освіти;
- диференційована система закладів освіти та надання реабілітаційних послуг;
- загальноосвітня школа, як основний тип закладів для дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- система спеціальних закладів освіти, навчально-реабілітаційних центрів, інклюзивно-ресурсних центрів, спеціальних та інклюзивних класів.

4.1.4. Організація корекційно-виховної роботи у спеціальному дошкільному закладі та інклюзивній групі закладу дошкільної освіти:

- роль дошкільного виховання в процесі формування особистості дитини з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- організація роботи спеціального дошкільного закладу для дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- наступність у корекційно-виховній роботі спеціального дошкільного закладу та школи;
- особливості проведення профорієнтаційної роботи.

4.1.5. Зміст виховного процесу:

- трудове виховання;
- моральне виховання;
- оздоровлення та фізичне виховання;
- статеве виховання;
- патріотичне виховання;
- естетичне виховання;
- екологічне виховання;

- національне виховання.

4.1.6. Позакласна робота у спеціальній загальноосвітній школі:

- завдання позакласної роботи;
- форми організації позакласної корекційно-виховної роботи (масові, групові, індивідуальні);
- особливості гурткової роботи;
- вимоги до організації самопідготовки;
- типи домашніх завдань;
- структура самопідготовки та форми її організації;
- режим дня та вимоги до його дотримання;
- бесіда та її значення для загального розвитку дитини;
- особливості ігрової діяльності дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- екскурсії та вимоги до її проведення;
- позакласне читання в позаурочний час;
- особливості проведення свят.

4.1.7. Принципи та основні методи корекційно – реабілітаційної роботи в спеціальних загальноосвітніх закладах:

- принцип комплексного підходу;
- принцип гуманізації виховання;
- принцип зв'язку виховання з життям;
- принцип урахування психофізичних особливостей і можливостей дитини з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- принцип доступності;
- принцип виховання у праці;
- принцип виховання в колективі;
- принцип єдності вимог до виховання;
- принцип демократизації виховання;
- принцип національного виховання;

- принцип спілкування у корекційно-виховній діяльності;
- принцип систематичності, послідовності та безперервності виховання;
- принцип цілісного підходу до виховання;
- методи виховання: формування моральних знань (розповідь, пояснення, переконання, бесіда); формування досвіду суспільних стосунків і навичок моральної поведінки (вправи, привчання, рольова гра і доручення), формування пізнавальної активності (розповідь, пояснення, бесіда), організація діяльності, формування поведінки (вправи, доручення);
- методи стимулювання (змагання, заохочення, покарання).

4.1.8. Духовність у вихованні дитини з дітей з порушеннями функцій

опорно-рухового апарату:

- взаємозв'язок духовної та релігійної культури;
- визначення духовності;
- постійне духовне збагачення і зростання дитини в процесі її виховання і самовиховання.

4.1.9. Особистість і колектив:

- роль колективу у вихованні учнів з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- методи виховання колективу у спеціальній загальноосвітній школі, навчально-реабілітаційному центрі.

4.1.10. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні дитини з порушеннями функцій

опорно-рухового апарату:

- соціально - педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання дітей;
- модель педагогічної взаємодії вихователів і батьків;
- форми співробітництва батьків і педагогів.

5. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

6. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА Факультет спеціальної та інклюзивної освіти

Ступінь : «Магістр»

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(ортопедагогіка)

Вступне фахове
випробування

Освітня програма: Діагностико-консультативна ортопедагогіка
Ортопедагогіка та реабілітування
Ортопедагогіка та інклюзивне навчання

На базі ступеня: «Бакалавр», «Магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня
«Спеціаліст»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Наступність у корекційно-виховній та реабілітаційній роботі спеціального дошкільного закладу та школи.

2. Розкрити особливості адаптивної фізичної культури для учнів з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.

3. Скласти орієнтований план проведення екскурсії на природу учнів спеціальної загальноосвітньої школи.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова

Протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.

Голова фахової комісії _____ / Шеремет Марія Купріянівна /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агеева И.А. Коррекционные техники в школе. – СПб.: Речь, 2004.
2. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами, Тези доповідей / Ред. С.С.Самойлова, А.А.Урбан. – К., Університет "Україна", 2003.

3. Альтернативные модели воспитания в сравнительной педагогике. – Новгород, 1994.
4. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды / Сост. М.Ю.Бабанский. – М., 2004.
5. Богданов О. С, Черепкова С. В. Нравственное воспитание старшеклассников. – М., 2008.
6. Богущ А, Гавриш Т., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2006.
7. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 15-22.
8. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Чи приживеться північноамериканська модель інклюзії в Україні // Рідна школа. –2012. – №8-9. – С.20-27.
9. Васильев Ю. К. Экономическое образование и воспитание учащихся. – М., 2003.
10. Введение в историю дошкольной педагогики / Под ред. С.Ф. Егорова – М.: Издательский центр «Академия», 2001.
11. Виговська, О. І. Творча педагогічна діяльність : теоретичний матеріал для лекції "Творча педагогічна діяльність" з курсу "Основи педагогічної творчості вчителя". – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1997.
12. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник. –Львів. ВНТЛ 1998.
13. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник для студ. дошк. фак. пед. навч. закладів.-2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: Університетська книга, 2004.
14. Гордин Л. Ю. Поощрения и наказания в воспитании детей. – М., 2010.

15. Горелик Ф.Б. Воспитывая гражданина, формируя мировоззрение. – М., 1996.
16. Гузій Н. В. Сутність і зміст педагогічної творчості та майстерності : методичні рекомендації. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007.
17. Гуманистические воспитательные системы вчера и сегодня / Под ред. Н. А. Селивановой. – М., 2008.
18. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : підручник для студ. вищ. пед. навч. закладів. – К. : Вища школа, 2004
19. Караковский В. А. Воспитательная система школы: Педагогические идеи и опыт формирования. – М., 2002.
20. Караковский В. А., Новикова Л. И., Селиванова Н.Л. Воспитание? Воспитание... Воспитание!: Теория и практика школьных воспитательных систем / Под ред. Н.Л.Селивановой. – М., 2000.
21. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкольная педагогика. – М.: "Академия", 2006.
22. Колесникова И. А. Теоретико-методологические основы современного процесса воспитания. – Л., 2008.
23. Конопляста С.Ю., Сак Т.В. Логопсихологія: Підручник для вищої школи / За ред. проф. М.К.Шеремет. –К., 2013.
24. Кот М.З. Теорія і методика виховної роботи у допоміжній школі: Матеріали до курсу лекцій. – К.:НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011.
25. Красовицкий М.Ю. Общественное мнение ученического коллектива. – М., 1984.
26. Кукушин В.С. Теория и методика воспитательной работы. – Ростов н/Д: «МарТ», 2004.
27. Лихачев Б. М. Философия воспитания. – М., 2005.
28. Лихачев Б. Т. Теория эстетического воспитания школьников. – М., 2001.
29. Логопедія: Підручник для вищої школи / За ред. проф. М.К.Шеремет. – К. 2013.
30. Макаренко А. С. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. – М., 2002.
31. Маленкова Л.И. Теория и методика воспитания. Учебник. – М.: Педагогическое общество России, 2004.

32. Марушкевич А.А., Постовий В.Г., Алексеєнко Т.Ф. та ін. Родинна педагогіка – К.: ПАРАПАН, 2002.
33. Матвеева А.П. Методика физического воспитания в начальной школе. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003.
34. Методика воспитательной работы: / Под ред. В.А. Слостенина. – М.: «Академия», 2005.
35. Народна педагогіка: світовий досвід / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – К.: Знання-прес, 2003
36. Новикова Л. И. Педагогика детского коллектива. – М., 2008.
37. Педагогика: Педагогические теории, системы, технологии / Под. ред. С.А.Смирнова. – М., 1998.
38. Поніманська Г.І. Основи дошкільної педагогіки. К., 2010.
39. Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. – К.: ВидавничийДім "Слово", 2004.
40. Проблемы методов обучения в современной общеобразовательной школе / Под ред. Ю. К. Бабанского и др. – М., 1980.
41. Рожков М.И., Байбородова Л. В. Организация воспитательного процесса в школе. – М., 2004.
42. Селиванов В. С. Основы общей педагогики: Теория и методика воспитания. – М., 2000.
43. Специальная дошкольная педагогика / Под.ред. Е.А.Стребелевой. –М., Академия, 2010.
44. Специальная педагогика / Под ред. Назаровой – М., Академия, 2009.
45. Станкин М. И. Психолого-педагогические основы физического воспитания. – М., 2008.
46. Стефановская Т.А. Педагогика: Наука и искусство. – М., 2007.
47. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения. – М., 1981. – Т.3.
48. Теория и практика воспитания: Учеб. пособие / Под ред. Л. А. Байковой, Л. К. Гребенкиной, О.В.Еремкиной. – Рязань, 1997.

49. Харламов И.Ф. Педагогика: Учеб. пособие 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк.; 1997
50. Хилтунен Е. Практическая монтессори-педагогика. – М.: АЛЬТА-ПРИНТ 2005.
51. Чарльз Вебер Інтегрування дитини з аутизмом до навчання у масовому навчальному закладі (mainstreaming): досвід однієї школи // Путівник для вчителів: Навчально-методичний посібник. – Київ. – 2010.
52. Чередніченко Н.В. Спеціальна методика початкового навчання української мови. – К.: «Слово», 2012.
53. Чистякова С. Н. Основы профессиональной ориентации школьников. – М., 2003.
54. ЮНЕСКО. (червень 1994 р.). Саламанкська декларація і рамки дій з освіти осіб з особливими потребами. Всесвітня конференція з освіти осіб з особливими потребами: доступ і якість. – Саламанка, Іспанія, 1994.